Nr. 106 (15.185). Lwów, czwartek 11. maja 1939. Rok LX.
Ч. 106 (15.185). Львів, четвер 11. травня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Констернація мадярських військ на словацькій границі.

РАЙТЕР ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО НА СХІДНИХ КОРДОНАХ СЛОВАЧЧИНИ ВІДБУВАЄТЬСЯ КОНЦЕНТРАЦІЯ МАДЯРСЬКОГО ВІЙСЬКА. ЦЮ КОНЦЕНТРАЦІЮ ПОЯСНЮЮТЬ ТИМ, ЩО МАДЯРЩИНА ЛАДИТЬСЯ, БУЦІМТО ЗА ЗГОДОЮ НІМЕЧЧИНИ, ЗАЙНЯТИ ЦІЛУ СЛОВАЧЧИНУ.

Полєміка мадярської преси з польською.

БУДАПЕШТ, 9. 5. „Пестер Льойд" орган міністерства закордонних справ містить сьогодні статтю, в якій полемізує з польською пресою, закидуючи їй неоправдані виступи в інтерпретації мадярської політики. Одночасно, звертає увагу „Пестер Льойд", що румунська преса повела протимадярську акцію. Мадярський офіціоз підкреслює, що мадярська преса завжди займала прихильне становище супроти Польщі, одначе, якби тон польської і румунської преси не змінився, мадярська преса мусітиме відповідно на те зареагувати.

Патьомкін у Варшаві

ВАРШАВА, 9. 5. ПАТ. Сьогодні вечором в год. 23. прибув до Варшави із Букарешту заступник комісаря закордонних справ СССР Патьомкін, якого на двірці повитав представник польського міністерства закордонних справ та члени совітської амбасади. Із двірця Патьомкін відїхав до совітської амбасади, в якій перночує. Завтра він виїде до Москви.

—o—

ВІДВІДИНИ ГЕН. РАШТІКІСА В МІНІСТРА БЕКА.

ВАРШАВА, 9. 5. ПАТ. Сьогодні пополудні начальний вожд литовської армії ґен. Раштікіс відвідав міністра Бека.

Куди поїхав маршал Ґерінґ.

САН РЕМО, ПАТ. Маршал Ґерінґ, який перебував від кількох днів у Сан Ремо покинув сьогодні рано Італію на чердаку моторового корабля німецьких корабельних ліній „Гаскарар". Ґерінґ виїхав морським шляхом до Гамбурґа. По дорозі він затримався тільки коротко у Валенсії.

Інші вістки подають, що маршал Ґерінґ виїхав із Сан Ремо до Валенсії своїм яхтом під ескортою двох контрторпедовців. Райтер подає на підставі інформацій із Бурґосу, що там не потверджують вісток про участь маршала Ґерінґа у великій „параді перемоги".

МАРШАЛ ҐЕРІНҐ СТРІНЕТЬСЯ З ҐЕН. ФРАНКОМ.

Райтер повідомляє на підставі вісток із Берліна, що маршал Ґерінґ, який виїхав до Валенсії стрінеться там із ген. Франком, з яким відбуде розмови.

Скандинавські держави хочуть задержати невтральність.

РЕЗОЛЮЦІЇ ЧОТИРЬОХ СКАНДИНАВСЬКИХ МІНІСТРІВ ПО НАРАДІ У СТОКГОЛЬМІ.

СТОКГОЛЬМ, 9. 5. ПАТ. Сьогодні відбулися у Стокгольмі наради міністрів: Сандлера (Швеція), Кота (Норвеґія), Ерко (Фінляндія), Мунча (Данія), які тривали цілий день. Після закінчення конференції появився такий урядовий комунікат:

„Міністри закордонних справ півн. держав ствердили підчас нарад, що ті держави стоять непохитно на ґрунті декларації зі зїзду в Осльо (1938 р.) і що так як давніше, вони хочуть триматися здалеку від гуртів держав, що можуть повстати в Европі. На випадок війни між тими ґрупами скандинавські держави зроблять усе, щоб не бути втягненому до тих ґруп. Беручи з тої точки погляду, міністри розглянули можливість, що стоїть перед їх державами по думці індивідуальної, або більше чи менше широкої спільної участи в системі умов про неаґресію. В цій справі міністри обмінялися інформаціями та думками, що превažали в чотирьох міністерствах закордонних справ. Висліди тих міркувань передадуть відповідним урядам.

Чотири міністри однозгідно ствердили, що міжнародне становище, яке їх держави хочуть зайняти на шляху послідовної і добровільно вибраної політики, яку теж хочуть удержати, виключає, щоб вони могли стати предметом в якихнебудь політичних комбінаціях. Міністри витають спільно появи змагань кожної держави, що торкаються інтеґральности й незалежности балтійських держав. Взаїмне пошанування північних держав до інших держав є природним висновком політики північних держав у цілости.

У висліді конференції, міністри закордонних справ висловили погляд, що відповіді, які по вирішенні кожною державою можна буде дати у справі становища до пропонованих тепер умов, скріплять під кожним оглядом довіря до безсторонньої невтральности, що її північні держави підтримують по думці їх права до самоозначення.

ШВЕЦІЯ ПОКЛИКУЄ РЕЗЕРВІСТІВ ПІД ЗБРОЮ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Шведський уряд, з ініціятиви короля виступив до ріксдаґу із внеском покликати на 30-денні вправи резервістів 1934 р. В военній маринарці продовжили час чинної служби індивідуально від 20—340 днів.

Фантастичні вістки про ініціятиву Ватикану?

ПАПА ЗАПРОСИВ ПРЕДСТАВНИКІВ ПЯТЬОХ ДЕРЖАВ НА КОНФЕРЕНЦІЮ.

ПАРИЖ, 9. 5. В ПАРИЖІ ПОШИРИЛИСЯ ЧУТКИ, ЩО ПАПА ЗАПРОСИВ ПРЕДСТАВНИКІВ АНҐЛІЇ, НІМЕЧЧИНИ, ФРАНЦІЇ, ПОЛЬЩІ ТА ІТАЛІЇ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ДО ВАТИКАНУ. НА ТІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ МАЛИ Б ПЕРЕДИСКУТУВАТИ ЦІЛІСТЬ АКТУАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОБЛЄМ. ПАПСЬКІ НУНЦІЇ У СТОЛИЦЯХ ЗГАДАНИХ ДЕРЖАВ ПОРОБИЛИ ВІДПОВІДНІ ЗАХОДИ В ТОМУ НАПРЯМІ.

Нунції клали буцімто натиск на негайність проблем. Французький та анґлійський уряд не виявляють оптимізму щодо вислідів такої конференції, зате Гітлер і Мусоліні, буцімто погодилися взяти участь у ватиканській конференції під умовою, що інші держави приймуть запрошення. На підставі паризьких сплетень темою тієї конференції мали теж буцімто бути справи французьких кольоній, що до яких Італія має аспірації.

ДЕМЕНТІ ВАТИКАНУ.

ВАТИКАН, ПАТ. У ватиканських колах цю вістку уважають абсурдальною. Міродатні ватиканські кола підкреслюють, що папа глибоко турбується тим, щоб удержати мир, але думає, що найправильнішим шляхом, який веде до тієї цілі є звичайні дипльоматичні засоби. Ті-ж кола твердять теж, що підчас розмов, що їх відбували апостольські нунції в кількох европейських столицях, вони висловили тільки бажання св. Отця, щоб усі труднощі, які існують розвязати мирним шляхом.

Головні завдання італійсько-німецького союзу.

БЕРЛІН. Партійний „Анґріф", покликуючися на італійську пресу пише, що устійнений в Міляні договір підпишуть щойно урядово підчас побуту мін. Чяна в Райху (в червні). Італійсько-німецька умова спирається на таких 4. точках:

1. Політична і військова умова відповідає [illegible]ньому союзові, у повному значінні того слова. Вона є відповіддю на політику окруження західних великодержав.

2. Злуку двох великодежав Німеччини й Італії спровокували Льондон і Париж, які тепер мусітимуть брати під увагу факт, що йде тут про бльок, який відповідно випосажений мілітарним і стратеґічним потенціялом.

3. Обєднання Німеччини й Італії має оборонне завдання, одначе не можна себе обманювати тим, щоб обі держави стерпіли існування пильних і відкритих проблем та провокацій.

4. Умова запевнює кожному з партнерів активну допомогу в обороні прав та інтересів, не стримуючи зовсім виступів кожного з партнерів назовні.

МОСКВА ПРО ІТАЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ СОЮЗ.

ТАСС твердить, що італійсько-німецький військовий союз обіймає такі справи: 1) спільну акцію на Сході, 2) у наддунайському басейні і 3) в Середземному морі.

Виселення німецького журналіста з Єгипту.

ПАРИЖ. [illegible] повідомляє з Каїру, що египетська [illegible] наказала кореспондентові „Фелькішер Беобахтер-а" Павлові Шміцьові покинути до трьох днів територію Єгипту. Цей речинець продовжили до 17. травня. Мотиви того рішення египетського уряду досі невідомі.

Занедбаний обовязок супроти власних дітей.

Львів, 9. травня 1939.

(—р —ч). Кожна зміна шк. року нагадує нам безліч шкільних болячок і нерозвязаних шкільних питань. Здається, найбільшою з цих наших болячок, це справа позашкільного впливу на рідну молодь, справа духової атмосфери, що в ній виховується молодь, справа доступу до молодечих умів і душ та змоги формувати їх у національному дусі. Скільки вже на цю тему писалося! Скільки було пригадок, заохот, жалів! А проте, коли ось при цьогорічній зміні шкільного року до цієї теми вертаємось, не можемо не сказати вже на самому вступі: **нема такої іншої занедбаної царини нашого громадянського життя, як саме царина діточої літератури.** Це занедбання тим болючіше, що його можна записати майже виключно на **наше власне конто,** на конто нашої таки байдужности і якоїсь дивної незарадности.

Перш усього дещо зі статистики. Вона виказує у шк. році 1934/35 у цілій Польщі 4,655.400 дітей у вселюдних школах. Скільки з того дітей української народности — не подано. Зате подано, що греко-католиків тут 9,4%, а православних 10,5%, себто разом 19,9%, скажім кругло 20%. Виходить, що у вселюдних школах є коло 900.000 наших дітей! Усіх народніх шкіл на території лише чотирьох полудневo-східніх воєвідств, себто воєвідств з українською більшістю, було в 1937/38 р. 6.932. Можна сказати, що лише в невеличкій кількости цих шкіл не було ніодної української дитини. Стан українського вчительства в цих школах відомий, відомо теж, що воно майже не має впливу на молодь, коли беремо під увагу національну сторінку виховання. І тому спитаємо: **якими громадянськими органами може українське громадянство впливати на ці школи?** У сучасних умовинах такими органами можуть бути лише **батьківські комітети.** Їх статистики не маємо. Напевно буде перебільшенням, коли скажемо, що таких батьківських комітетів у державних вселюдних школах, на які українське громадянство мало би бодай мінімальний вплив, нема навіть одної сотні.

А тепер доростаюча молодь. Рік-річно покидає мури вселюдних шкіл коло 50.000 тієї нашої молоді. З цього лише незначний відсоток іде до середніх шкіл, решта розпливається в українському соціяльному, з погляду впливів громадянства майже аморфному морю. Адже вплив українського громадянства на духовість, навики, культурне вироблення тієї армії, яка рік-річно у 50-тисячній масі вливається в те громадянство як чинник здебільша рішальний про його фізіономію — мінімальний. Тут можуть входити у гру лише наші **тіловиховні організації.** Їх стан і засяг нам відомий: не можемо сказати, щоб він був вирішний або навіть помітний у виробленні якогось означеного культурного чи соціяльного обличчя доростаючої молоді. Врешті останнє ствердження: українські приватні школи охоплюють лише ¹/₄% цілої поверхні шкільної молоді вселюдних шкіл!

Стільки каже статистика. Вона стверджує понад усякий сумнів ось що: **на духовий тип української молоді в її масі не маємо по суті впливу.** Той наш вплив, який маємо через українські шкільні або громадянські організації, є до того ступня мінімальний, що його не можна брати під увагу при оцінці, наскільки українське громадянство рішає про обличчя свого доросту. У світлі сказаного **вага діточих видавництв виростає до першорядного значіння.** Діточа преса і літратура, — чи взагалі преса, коли йде мова про доростаючу молодь, — **це одинокі засоби, якими громадянство може дібратися до своїх дітей й усувати занедбання чи браки національного виховання офіціяльної школи.** З черги ми повинні би знову сягнути до статистики українських діточих видавництв. Не робимо цього, щоб себе прилюдно не компромітувати. Завважуємо тільки, що найстарше і найпопулярніше колись видавництво „Світ Дитини“, яке недавно святкувало 20-літній ювілей свого істнування, бореться з надзвичайними матеріяльними трудностями. Кожного, хто обізнаний з циферними даними збільшення чи зменшення накладу цього надзвичайно солідного і корисного видавництва, мусить страшенне прикро вразити байдужність наших широких кол до духових потреб **власної молоді. Невже сяк-так культурна родина може обійтись без діточого органу для своїх дітей?!** Невже наш **загал не здає собі справи з того, що, занедбуючи національно-виховну сторінку нашої молоді,** ми тим самим виставляємо себе на **велитенську небезпеку культурної павперизації, а за тим копаємо яму під власною національною екзистенцією?!**

Не пишемо цих рядків, щоб агітувати за допомогою такому цінному, українському видавництву, яким є „Світ Дитини“. Ми його взяли лиш тільки як яскравий приклад нашого громадянського занедбання на відтинку національного виховання молоді: **Хочемо цей відтинок зактивізувати, свідомі небезпеки, яка нам звідти загрожує, небезпеки духового вияловіння нашої молоді.** Звертаємо увагу нашим громадянським чинникам на цю небезпеку, саме з нагоди зміни шкільного року. **Нехай не буде ні одної родини, яка не мала б якогось діточого видання, ні одної бібліотеки, що не мала б діточого відділу, так гарно скомплетованого видавництвом „Світ Дитини“.** Треба, щоб наші культурно-освітні установи поставили собі завдання духово і національно опікуватись нашою молодю. Звертаємо увагу, що шкільна влада не дозволила **ніодному** українському діточому часописові на поширення в мурах школи. Всі вони в школі заборонені, шкільні бібліотеки майже не мають українських діточих книжок, хоч вони здебільша апробовані міністерством освіти. Тим більша потреба свідомости українських родин, що треба їм подбати за духовий корм для їхніх дітей, тим більше уваги повинно звернути наше свідоме громадянство і наші установи на ту нашу шкільну болячку, якою є замале поширення українських шкільних видань серед нашої шкільної молоді. Навіть з нагоди зміни шкільного року повинні ми пригадати собі закон сьогоднішнього національного розвитку: **Лише та нація має право до життя, якої члени є свідомі цього права.** Знаймо, що цього права вирікаємось добровільно, **коли занедбуємо свої обовязки супроти власних дітей.**

Париж про міжнародні сензації.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 6. травня 1939.

ВІДГУК НА ПРОМОВУ ГІТЛЄРА.

28. квітня в год. 9-ій рано прилетів до Парижа окремий літак німецького канцлера, що привіз французькому урядові текст промови Гітлера, яку він виголосив три години пізніше в опері Кроля у Берліні. Німецький диктатор бажав тим жестом, як теж і змістом всієї своєї промови не зражувати собі Франції.

Він ще раз ствердив, що між Францією та Німеччиною нема ніяких територіяльних спорів в Европі, ба навіть, говорячи дуже загально про німецькі кольоніяльні домагання, він спрямував їх в сторону Англії. Зате німецький канцлер виповів, як відомо, польсько-німецький договір ненападу та британсько-німецьку морську умову.

Між Великою Британією та Німеччиною розпочалися морські зброєневі перегони, які Велика Британія може спокійно витримати і фінансово і технічно. Між Польщею та Німеччиною настала знову доба політичного напруження. Зате йде гра за відпруження на обох французьких кордонах: на німецькому й італійському. Що-правда, назверх німецько-французького відпруження не видно: паризька преса пише де-де іншим тоном, ніж писала після Мінхену.

Отже вже на кілька годин перед тим, коли канцлер Гітлер станув перед мікрофоном, паризькі ґазети подали заздалегідь ось такі коментарі:

„Гітлер накинеться на през. Рузвельта, припускаємо, що це не пошкодить здоровлю шефа великої американської демократії“. „Британський лев вислухає теж прикрі слова, з яких він кпить собі“, „Гітлер закличе на свідка двацять малих держав, щоб вони потвердили його доброзичливість. Це викличе сміх“. „Вкінці пересічна прилюдна опінія думає, що та промова не змінить багато в ситуації Европи, яка живе в постійному алярмі, до чого можна остаточно звикнути під умовою, щоб ішла торговля. Отже треба при тім всім жити та купувати, так немов тієї промови взагалі не було“.

Так було перед промовою. А після неї французька преса подає такі відгуки:

„Ні нове відпруження, ні нове напруження“ („Пті Парізієн“). „Тільки божевільні або зрадники можуть радити нам почуватися зовсім безпечними по промові фірера“ („Пті Журналь“). „Будьмо і надалі підзорливі та сильні“ („Ля Жюстіс“). „Зоря, що гасне“ („Ль Евр“) „Промова, що хоче демобілізувати енергії“ („Ль Епок“). „Гітлер, увага, зломиш собі карк“ („Ля Віктуар“). „Брутальне „ні“ („Юманіте“) і т. п. і т. д.

Як бачимо — голоси французів неприхильні, а то й ворожі. Вони підкреслюють, що найновіша французько-англійська метода відповідати силою на силу є „одинокою можливою поведінкою Европи супроти Німеччини“.

„Англійська військова бранка є важнішим фактом, ніж стосторінковий скрипт німецького канцлера“ — писав „Парі-Міді“.

Пересічний французький громадянин, який [illegible] постійно був морально демобілізований німецькими самовизначальними гаслами, по [illegible] палку чесько-словацько-української федерації, глядить дуже скептично на всі німецькі декларації. Версайський договір, про який самі французи писали цілих 20 років, що він абсурдний, став зовсім несподівано в їх очах кращий, ніж новий стан, витворений нині в Середущій Европі. Перекреслення віденського арбітражу, що мав стати основою нової Европи, було смертельним ударом для віри французів у добру волю Німеччини справедливо вирішувати міжнародні проблеми, і тому остан

промова німецького канцлера не мала для французів переконливої сили, яку мали його давніші промови, що домагалися зміни політичного стану Европи на основі гасла самовизначення.

Европа сподівалася, що ріжні льорди Рансімени будуть відбувати ще ріжні мандрівки, щоб в останній хвилині приготовляти основи чергових арбітражів. Сталося інакше, і що дивніше, воно сталося з волі Німеччини, яка сама випустила зі своїх рук це роззброююче нормальне знаряддя.

Тепер борються імперіялізми з імперіялізмами без ніяких високолетних словних прикрас. Гра є простіша, бо вона вже нікого не баламутить, і що найважніше — вона нікого вже не бентежить.

ЗБЕНТЕЖЕННЯ ДИМІСІЄЮ ЛІТВІНОВА.

Кілька днів тому читали ми у своїй кімнаті гетьманську газетку — двотижневик, що появляється в українській мові у Берліні п. н. „Нація у поході", де головним аргументом проти всякої української орієнтації на західні демократичні великодержави є те, що — мовляв — „бльок, монтований демократією, передбачує приналежність до нього й СССР, себто чинника рішуче ворожого ідеї української державности". Випадок хотів, що заки ми мали змогу подумати над тими рядками, ми припадково покрутили ґудзичок радіового апарату. Ось натрапили на французький пресовий бюлетин. Слухаємо: Німецька преса вдаряє у тріюмфальні акорди з приводу уступлення Літвінова, вважаючи цю подію невдачею західніх демократій при монтуванні протинімецького східного бльоку.

Щож таке? Перекидаємо зараз потім цілу французьку пресу. Комуністичні щоденники „Юманіте" та „Ле Суар" мають якісь дуже заклопотані міни, бо треба нагло якось читачам пояснити цю зміну. Літвінов був відомим прихильником Великої Британії, він сам жонатий з англійкою. А пан Молотов, сто відсотковий арнєць, який говорить тільки російською мовою має бути прихильником невстрявання в спори західніх великодержав.

Він без сумніву буде триматися **формально** істнуючого рапальського договору та французького совітського договору взаімної допомоги — викручуючись сіном перед усякими іншими зобовязаннями, німцям буде обіцювати сирівці, яких у рішальній хвилині їм не дасть, а французам військову поміч, яка очевидно, теж не прийде.

На пленарній сесії Третього Інтернаціоналу, що відбувся в травні 1938 р. Сталін сказав ось таке: „Віднова революційної акції на достаточно широкій площині буде щойно тоді можлива, як ми використаємо істнуючі супеечности між капіталістичними державами, щоб їх кинути одних проти одних. Доктрина Маркса-Енгельса-Леніна нас учить, що кожна справді велика війна скінчиться сама від себе революцією. Основна діяльність наших товаришів на чужині полягає в тому, щоб улекшити викликання такого конфлікту".

Монархістичний французький щоденник „Аксіон Франсез" дає до тих совітських подій ось такий коментар: „Большевики будуть захоплені, як побачать, що інші бються. Одначе щоб вони самі билися, це інша справа. Вони цього ні не хочуть, ні не можуть".

Радикально-соціялістичний, дуже лівого напрямку „Ль Евр" пише знову таке: „Понад доктринальні барієри між Німеччиною і СССР ідуть дуже поважні переговори. Саме ці переговори пояснюють мовчанку про СССР у „великій промові" Гітлера".

Покищо не випереджуймо подій, бо можливо, що п. Молотов задержить „лінію" п. Літвінова та далі кокетуватиме Англію з її протинімецьким бльоком.

ПРО ПРОМОВУ МІН. БЕКА.

Промова мін. Бека дістала палкі похвали всієї французької преси. По розбитті чехословацько-української федерації, коли гасло „життєвого простору" заступило гасло самовизначення націй, ніхто не думає тут оспорювати і польського „життєвого простору", бо хтож такого „простору" собі не бажає? Нинішня прилюдна французька опінія цікавиться в першій мірі, яку відповідь на промову п. Бека дасть німецький канцлер. Німецька дипльоматія працює тепер дуже пильно серед балтійських та скандинавських держав, пропонуючи їм усім пакти ненападу. Вчора підписала Німеччина пакт ненападу з Латвією та заповіла такий договір з Естонією. Про німецьку дипльоматичну акцію в Москві ми теж вже згадали, наводючи голоси французької преси.

Заява французького премієра Даляділє відповідає на актуальне питання, чи сучасна Европа має спіратися на співпраці народів чи на односторонньому верховодстві. Ця промова була запереченням вісток, які поширюються поза межами Франції, про непевне становище Франції та Великої Британії щодо справи Данціґу та Поморя. Тимчасом появляються щораз нові декрети французького уряду, які вводять Францію у стан постійної військової та моральної мобілізації; між іншими появився і декрет про контролю чужинецької преси.

Промову мін. Бека використовують у Парижі для підкреслювання темпа зброєнь.

Юрій Студинський.

МІНІСТР РІБЕНТРОП ВИЇХАВ ДО НІМЕЧЧИНИ.

МІЛЯНО, ПАТ. Мін. Рібентроп виїхав у понеділок пізним вечором з Італії до Німеччини.

ГУБЕРНАТОР ЛІБІЇ У ЄИПЕТСЬКОГО КОРОЛЯ.

КАІРО, ПАТ. Король Фарук приняв у вівторок маршала Бальбо.

—o—

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, ПАТ. Совітський уряд назначив амбасадором у Варшаві дотеперішнього посла в Атенах Миколу Шаранова. Президент Польщі висловив свою згоду на те іменування.

—o—

АРАБИ ВІДКИНУЛИ БРИТІЙСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ У СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Зібрані в Каїрі представники палестинських арабів відкинули пропозиції у справі розвязки палестинського питання, що їх предложив британський амбасадор. Британський уряд предложить нові пропозиції.

УКРІПЛЮЮТЬ ВХІД У ЧЕРВОНЕ МОРЕ.

СТАМБУЛ, ПАТ. Як подає турецька преса, Ємен рішив укріпити своє побережжа, зокрема пролив Баб ель Мандеб; це завдання поручено старшинам з Іраку. З огляду на взаємини того останнього з Анґлією, Льондон контролюватиме оборону того важного проливу.

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК-ОЛЕСНИЦЬКА. 4

Завтрішній світ.

(Докінчення).

Історичні ремінісценції має теж у своюму вигляді павільон стейту Фльорида, побудований за зразком еспанських катедр її вчасної ери; будівля Нової Англії вже своїм зверхнім виглядом вказує на тісні звязки з морським побережжям та океаном цієї консервативної та багатої у традицію англьосаських поселенців частини краю. Стейт Нюджерзі примістить свої експонати у павільоні, що є копією військових касарень часів революційних та індіянських воєн. Обємиста модерна будівля міста Ню Йорку, це тривка структура, що залишиться на терені вистави після її закінчення, коли „Завтрішній Світ" переміниться на міський парк, щоб стати легенями убогої, занедбаної дільниці міста.

Чужинецькі павільони у своїх працях залишилися позаду американських. Зрештою — і не дивниця: вони пляновані поза Америкою, у багатьох випадках будовані із власних матеріялів транспортованих крізь океан, у час нервових, воєнних приготувань, політичних змін, незнаного завтра.

Чеський павільон так і не закінчать, а його незаправлені стіни, незавершений дах у границях викінченого „Завтрішнього Світу" залишиться символом того, про що оптимістичні його аранжери так дуже не хотіли згадувати: що крім поступу, є ще інші преважні сили, що керують долею народів, а політична мораль нашої цивілізації подобає на сукату ломаку у руці печерного чоловіка.

З буржуйською засадою: „Або пан, або у свої сані не сідись", узялися будувати павільон і Совіти. У ґрупі чужинецьких він виріжнюється розмірами та висотою, що перевищає сусідні павільони, з постументом „чорноробочого" на верху що наче на глум витягненим догори раменем та пятираменною звіздою у руці так і нагадує композиційно славну статую американської „Свободи". Середина має дати образ сучасного совітського громадянина, що за зразком попередніх цього роду виступів — напевне вичерпається у кількох письмах портретів Сталіна та ефектовних статистичних таблицях.

За неприсуністю Німеччини — тягар репрезентувати фашистівські держави у „Завтрішньому Світі" ляг на плече Італії, якій з огляду на великий процент італійців серед населення Злучених Держав зокрема залежить, щоб гідно запрезентувати свої осяги. Кошти зладження власного павільону, спеціяльної вистави у павільонах націй та комунікації, для якої привезено комплет аеродинамічних залізничих возів з паровозом — начислюють поверх 3 міліонів долярів. Павільон без застереження — один з найкращих на виставі. Архітект скомбінував ґрандіозність античного Риму з мистецьким багатством Ренесансу, зазначивши символічно вплив водно-електричних сил на життя сучасної та завтрішньої Італії. Відвічна залежність Італії від моря та води, як джерел її промислу, транспорту та всього життя буде провідною ідеєю італійського виступу у „Завтрішньому Світі" подібно як вона стала притокою до енергічних рухів Іль Дуче по водах Середземного Моря... Центральним пунктом високого на три поверхи павільону є вежа зі статуєю богині Риму, а з підстави її педесталу спадатиме каскадами вода, крізь цілу висоту павільону у басен, приміщений у його стіп. Усі водні ефекти (штудерні водограї розміщені по цілому терені італійського павільону) освічуватимуть кольорові світла, а ми вже тепер уявляємо собі, що за незабутнє враження це все робитиме на тлі вечорів та ночей.

Решта павільонів у секції чужинців скромніша розмахом, а крім швайцарського, що ввесь уладжений уже від двох тижнів чекає на відкриття вистави — усюди горячково завершують роботи. Переважають у архітектурі цікаві комбінації минулого з сучасним, традиції з поступом — у втомлених очах плутаються аеродинамічні лінії елястичної кольонади, голяндського вітряка та середньовічні башти.

„Завтрішній Світ" уже самою своєю формою перетомив нас до нестями. Погоджуємося, що цього разу реклама не дуже переборщила, визначаючи тиждень часу на оглядини всього.

Западає ніч, а світляна заграва над Нюйорком виманює нас зі „Завтрішнього Світа" обіймами розбавленого Таймс Скверу, останніх політичних новин і солідної вечері.

Світляна стяжка на будівлі „Таймса" хвилює сенсаційними новинами про плян Гітлера в день його уродин, про подружжя Аннабелі, стихійну катастрофу в Суканзас. Юрба котиться збитим валом по тротуарах, розсаджує входи кін та кабаретів — шукає вражінь у млісних пахощах смажених малпячих оріхів, газоліни, із ресторанних випарів.

А нам оптимізм „Завтрішнього Світу" впертo торочить своє: хоча б і було наше сьогодні зігнилим вонючим ґрунтом флемінґського зализу — людині таки вдасться вичарувати з неї барвисту стяжку поступу.

Прем'єр Телекі про автономію для Карпатської України.

Як це ми вчора згадували, прем. Телекі згадав у передвиборчій промові у Сегеді про справу автономії для Карпатської України; тепер подаємо ту частину промови:

„У висліді відомих подій минулої осени й цеї весни прилучено до Мадярщини території, які довший час жили своїм окремим життям. Державна рація вимагає поважної та позитивної постави до їхніх окремішностей. Зокрема Карпатській Україні (в оригіналі „Руси") уряд рішив признати автономію, яка була би згідна з конституцією Мадярщини та відповідала б культурним, господарським і політичним потребам того краю."

Не є це перша мадярська обіцянка у справі автономії для Карпатської України; спершу ці обіцянки були навіть дуже щедрі, та скінчилися на проекті вузенької самоуправи для „карпатського комітату". Тому до сегединської заяви мусимо ставитися з великою резервою, подібно як і до відомих ревеляцій варшавського „АБЦ".

СССР займе Естонію та Латвію?

ДИВНА РЕАКЦІЯ НА ПАКТ НЕАГРЕСІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Московський кореспондент „Дейлі Телеграфу" повідомляє на основі поголосок, що СССР повідомив великодержави, що **НА ВИПАДОК НІМЕЦЬКО - ПОЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАЙМЕ ЕСТОНІЮ ТА ЛАТВІЮ ДЛЯ ОБОРОНИ СОВІТСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ.** Згаданий кореспондент уважає, що є це відповідь на пакт неагресії, який Німеччина буцімто накинула обом балтійським державам.

НОВІ АНГЛІЙСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ В МОСКВІ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Як говорять у льондонських політичних колах, британський амбасадор у Москві предложив такі контрпропозиції:

1) Британський уряд готов не відкидати військового союзу зі СССР, але вважає, що перше необхідно збудувати систему безпеки в Середущій Европі. Чи СССР готов обіцяти поміч Англії та Франції, без огляду на те, в якій формі будуть вони домагатись помочі?

2) СССР мав би помогти нападеним щойно після англо-французької інтервенції. Англія та Франція помогла б Совітам, якщоб вони стали предметом аґресії у звязку з інтервенцією, в обороні східно-европейських держав.

ПОЩО ПОТЬОМКІН ЇЗДИВ ДО БУКАРЕШТУ?

БУКАРЕШТ, АТЕ. Побут Потьомкіна в Букарешті окружений тайною; преса навіть не згадує про нього.

Як міркують політичні кола, Потьомкін перевів інформативні розмови та старався поправити взаємини між обома державами. Крім того він старався зорієнтуватися в румунсько-німецьких взаєминах.

—o—

Британська палата громад остаточно прийняла закон про обовязкову військову службу.

ЛЬОНДОН, ПАТ. В понеділок пізним вечором палата громад дефінітивно приняла законопроект про загальний обовязок військової служби.

Закон принято без дискусії, відкидуючи 387-ма голосами проти 145-ох демонстраційний внесок лейбуристів, щоб дальше задержати добровольчу військову службу. Тоді лейбуристи погодилися, щоб приняти закон без голосування.

Як відомо, принятий закон передбачує 6-місячну військову службу для мужчин у віці 20 і 21 років. Перша бранка відбудеться в червні.

З польської преси.

Хто почне війну?

Паризький кореспондент виленського „Слова" п. Люп пише про те у своїй кореспонденції (ч. 125 з 8-го травня ц. р.) п. н. „Захід і Райх". На його думку, Франція й Англія ведуть тепер супроти Райху тактику дефензиви й вичікування.

„Не вичуваю тут — пише він — найменших агресивних тенденцій супроти Райху ані теж охоти підтримувати чи заохочувати до таких намірів, якби вони денебудь були. Підтримка, яку дають фіктивним зрештою чеським визвольницьким тенденціям, принайменше покищо чисто плятонічна. Не подабає на те, щоб хоча тільки дипльоматично уряди Заходу мали намір заступитися за долю чехів, якби нпр. між урядовим Гахою і берлінським урядом вибухло непорозуміння. Таксамо не вичуваємо тут тіні зацікавлення долею Словаччини — у протилежності до Риму, де є деяке зрозуміння для тієї справи. Тут ніхто не цікавиться, чи Словаччина буде незалежна, чи теж прилучать її до Райху або до Мадярщини".

Ріжниця між становищем Заходу у відношенні до Райху у минулому році і тепер — каже автор — така, що в минулому році Захід не тільки залишив Райхові ініціятиву, але й улекшував йому успіхи натиском на союзників у тій надії, що насичена Німеччина заспокоїться. Але це скінчилося. На Польщу тепер ніхто ніякого натиску не робить. Але ціла тактика супроти Райху залишається чисто оборонна, ніхто не висуває під його адресою ніяких домагань.

„Вислід цього такий, що дипльоматична ініціятива залишається далі в руках Гітлера. Як він хоче, то в Европі приходить відпруження. Коли далі натискає, „напруження" триває. Це він рішає про дощ і про погоду. Решта державних мужів займає становище до актів Гітлера, опирається йому більше або менше рішуче, лявірує більше або менше зручно. На цьому кінець. Контрофензиви нема. Бо контрофензивою не є пресові накликі. Не є нею союзи з оборонним характером.

„Могло б здаватися, що то лівиця представить боєву програму проти Гітлера. Насправді вона йому помагає. По-перше щодня приносить найбільш сензаційні вістки про його наміри, перебільшує його можливости й денервує власну людність. По-друге раз-ураз кряче, що „фронт мира" безсильний, доки в ньому не беруть участи Совіти, що, коли не є неправдою, то принайменше грубе переборщення. А вершком усього є те, що анґлійські лейбуристи ведуть кампанію проти військової служби в Анґлії і французькі соціялісти борються проти продовжування часу праці у Франції. Як ці люди хочуть вести „сильну" політику проти „фашизму" — цього справді ніхто не може зрозуміти".

На додаток до того всього — каже автор — деякі ліві часописи друкують дефетистичні статті. Автор дивується, що прості французькі робітники рахуються з можливістю війни якби німці захопили Данціґ, а передові ліві діячі вже хотіли би нового Мінхену. Чи ініціятива залишиться вічно в руках Гітлера? — питаться автор. Він тепер може спати спокійно, бо знає, що як він не почне, то ніхто не почне. Перед у протинімецькій коаліції веде Анґлія. А Анґлія — каже п. Люп — це все ще Чемберлен. А Чемберлен хоче далі того самого: перечекати і виминути війну. Він не змінив мети, змінив тільки методи. Перше робив уступки, тепер робить союзи і творить ґарантії.

„Гітлер, як до цього часу, не рискує війни. Правда, постійні поїздки достойників III. Райху роблять враження, що намовляє Італію на спільний акт розпуки. Покищо втримує напруження. Напруження, що на довшу мету стає нестерпне. Нерви всіх дуже перетомлені. Чи вони зможуть без кінця витримувати це напруження?

„Особисто схиляюся — пише п. Люп — до такої гіпотези. Духовим шефом анґлійського уряду стає щораз більше Вінстон Черчіль. Бо це він, старий імперіяліст, а не гарний Іден, ані тимбільше Даф Купер є справжнім репрезентантом загрозливої сили британського льва. Це він потомок Великого Князя оф Мальбору є единим кандидатом на преміера на випадок війни. Це довкола нього скупчуються надії. Якось недавно у парляменті навіть один з послів лейбуристів запитав Чемберлена, коли має намір уступити своє місце тому аристократичному супер-консерватистові. Бо-ж — казав він — ви робите тепер політику Черчіля. Сам Черчіль поведе її краще.

„І воно так є. Черчіль домагався найтіснішого союзу з Францією — цей союз є. Черчіль домагався виразних зобовязань на континенті — ті зобовязання є. Черчіль домагався військової служби — її завели. Черчіль домагається співпраці з Росією — цю співпрацю наладнують. Вже в часі війни Черчіль був головним покровителем сальоніцької офензиви — тепер чуємо з усіх боків, що на випадок війни Анґлія і Франція боронитимуть лінії Мажіно на заході, а від Італії і Балкану спробують заатакувати Райх".

Автор передбачує, що продовження теперішнього напруження спричинить упадок Чемберлена і прихід на його місце Черчіля або бодай участь Черчіля в уряді Чемберлена. З моментом, коли Черчіль буде в такій чи іншій ролі в уряді, буде його фактичним керманичем.

„Він занадто визначний, щоб грати другорядну ролю. Силою факту анґлійська політика стане тоді у всій повноті політикою Вінстона Черчіля. А тоді положення для Гітлера основно зміниться. Досі ініціятива в його руках, тоді Третій Райх мусітиме поділитися ролею з Черчілем. І тоді не тільки світ чекатиме у постійній напрузі, що зробить Німеччина, але і Райх із тривогою буде лягати спати, думаючи про те, що зробить Черчіль. Бо Черчіль — це людина, яка може сказати: Треба цю забаву скінчити. Мир чи війна. І зробить війну. І виграє її".

Так міркує кореспондент „Слова". Побачимо, чи дійсність ці міркування підтвердить, чи заперечить.

Як поступає санація „Народнього Дому“ у Львові.

(Докінчення).

Одною з нечисленних компетенцій Т. В. є розділ фонду, призначеного адміністратором для розділу між суспільні та культурні установи, що не сміє переступити 5% вплывів „Н. Д.“. Цього фонду в 1937 році було 6.615.72 зол. Одначе в справі розділу цього фонду не було однозгідности, бо представник москвофілів у Т. В., що з признанням висказується про успішну діяльність українських членів Т. В. для санації „Н. Д.“ та погодився на виплату з фонду невеликих зрештою квот на загальні установи, які мають польський характер, стаяв на становищі, що з фондів „Н. Д.“ не можуть користати установи, які мають український характер, а тільки русскі, бо лише їх досі „Народній Дім“ субвенціонував. З наведеного вище зіставлення видно, що українські члени Т. В. пропонували до субвенціонування з фонду „Н. Д.“ установи харитативні, яких москвофіли не мають та навіть самі до деяких з них належать і з них користають. Справа розділу субвенції пішла згідно з постановами тимчасового реґуляміну до Львівського Воєвідства, до якого зрештою звернувся і представник москвофілів, що остаточно рішило про субвенціонування теж українських установ. На субвенції для москвофільських установ українські члени Т. В. погодилися згідно з внеском свого товариша.

Зі згаданого фонду приділено 1.600 зол. на т. зв. загальні цілі, здебільша на бібліотеку і бурсу „Н. Д.“, церкву св. Спаса та дві львівські харитативні установи, що мають загальний характер. Решту розділено в такий спосіб, в зол.:

а) На українські установи:

Міський Комітет для безробітних українсько-руської народности	300.—
Церковний дім у Костеневі	237.30
Рем.-Пром. Бурса (будова дому)	1.200.—
Українська Захоронка	1.000.—
Півоселі	200.—
Порадня Матерей	150.—
Львів. Філія Т-ва опіки над молоддю	100.—
Товариство Прихильників Мистецтва	156.51
Разом	3.343.81

б) На москвофільські установи:

Кооперативний курс „Р. С. Р. К.“	100.—
Пансіон „Общества Русских Дам“	300.—
Фонд бл. п. А. Ясеницького	200.—
Общество „Муза“	300.—
Общество ім. Качковського	771.91
Разом	1.671.91

300.— зол. на Міський Комітет для безробітних казало Воєвідство виплатити замість субвенції для розвязаної в міжчасі „Сили“, що теж мала анальоґічний фонд.

На рік 1938. приділено до цього фонду 4.190.75 зол., з яких без спротиву призначено на загальні цілі 1.068.— зол., українські установи мали б дістати 2.081.83 зол., москвофільські 1.040.92 зол. Та рішення цієї справи, як і минулого року залежне від вищої влади.

На будуче ухвалено за згодою п. адміністратора обмежити згаданий фонд до 2 і пів процентових готівкових вплывів брутто, лімітуючи його максимальною сумою 4.500 зол. річно, з тим, що з цього фонду не будуть уже виплачувати ніяких підмог для власних установ „Н. Д.“ (бібліотека, бурса і т. д.), бо це тільки затемнює річні рахункові замкнення цих установ.

Накінець хочу розвіяти ще одну леґенду, яку я вичитував у наголовках здебільша польських часописів, а саме про „повну українізацію „Н. Д.“. **Стверджую, що за теперішньої управи не було ніяких персональних змін у складі службовиків централі, у складі установ, ані теж у синдикаті „Н. Д.“.** П. Слизюка зредуковано як зайвого, одна службовичка відійшла через тяжку недугу, з рештою службовиків, подібно як зі синдиком, зроблено після добровільного розвязання старих контрактів нові умови на дещо змодифікованих, але матеріяльно корисніших для службовиків умовинах. З нових службовиків не принято нікого. Нема теж у „Н. Д.“ українського діловодства, яке ще п. М. Бачинський здебільша спольонізував, так, що навіть синдик змушений вносити проти українських чи русских сторін позви по польськи. Нечисленні „русскі“ письма, що виходять з „Н. Д.“, пишуться своєрідним язичієм і ніби етимольоґічним правописом, бухгальтерія ведеться ніби по російськи. Може слушний був би заміт, що українські члени Тимчасового Виділу толерують такий стан.

Не може теж бути мови про якесь протеґування українських установ при винаймі помешкань. Всі вони платять нормально 10—20 проц. дорожче, як москвофільські установи і навіть приватні льокатори; при менших льокалях надвишка ця куди більша, в одному випадку доходить навіть до 500%. З натиском підношу, **що українські установи не мають ніяких чиншових залеглостей;** зате москвофільські установи все ще мають і то вже нові поважні залеглости так, що одній з них, якої директор найбільше горлає про зукраїнізування „Народнього Дому“, прийшлося судово виповісти льокаль за неплачення чиншу. Українізацію „Народнього Дому“ можна би признати хіба в тому сенсі, що його санація переводиться у значній частині грішми, здобутими з продажі обєктів в українські руки та з чиншів українських установ, і врешті заходом українських членів Тимчасового Виділу. Алчущі пособій та безплатних мешкань установи хіба найменше причасні до справи санації „Н. Д.“.

Побіч мовного питання є ще цілий комплекс справ, звязаних з „Н. Д.“, як загальні напрямні діяльности цієї установи, справа патронату над церквою св. Спаса, справа музею, бурси і т. д. Цих справ не хочу і не можу тут порушувати, бо я намітив собі лише відповідь на запит, поставлений у наголовку. Здаю собі справу з того, що моя відповідь не всіх вдоволить. На порушені питання дам відповідь на іншому місці, якщо цього зажадає від мене українське громадянство.

Львів, 22. квітня 1939.

Інж. Юліян Мудрак.

Сойм признав одноголосно повновласти для президента.

У вівторок 9. ц. м. відбулося коротке пленарне засідання сойму у справі законопроекту в повновластями для президента. По короткім рефераті пос. Бровінського і заяви голови ОЗН ґен. Скварчинського сойм приняв одноголосно і без дискусії законопроект уряду з повновластями для президента у другім і третім читанні.

Начальний вожд литовської армії виїхав до Варшави.

КОВНО, АТЕ. В понеділок вечором виїхав до Варшави начальний вожд литовської армії ґен. Раштікіс з особистим адютантом та шефом II. відділу ґен. штабу. Прощали його на двірці члени уряду, вищі старшини та польський посол.

До Варшави приїхав ґен. Раштікіс в год. 8.30. Повитав його на двірці марш. Сьміґли-Ридз з мін. ґен. Каспшицьким, шефом ґен. штабу ґен. Стахевичом та іншими військовими достойниками, крім того литовський посол у Варшаві.

Мусоліні підпише в Берліні військовий союз з Німеччиною.

ІТАЛІЙСЬКІ КОМЕНТАРІ.

БЕРЛІН, АТЕ. Як інформують з півофіційних джерел, італійсько-німецький союз підпишуть в найближчих тижнях. Підпишуть його мабуть у святочній формі у Берліні, куди приїде Мусоліні.

РИМ. АТЕ. Італійська преса присвячує італійсько-німецькому союзові передові статті, підкреслюючи його значіння для збереження миру. „Мессаджеро“ називає союз „обєднанням сил, здібним перемогти і відкинути всі зусилля та погрози атаки“.

Свячене у Львові.

В Т-ВІ „ВОЛЯ“.

Минулої неділі, 7. травня ц. р., Т-во українських дозорців і домашньої прислуги „Воля“ уладило спільне свячене для своїх членів і запрошених гостей. У тому святі взяло участь 120 членів Т-ва. Воскресними побажаннями обділилися з присутніми о. Степан Василів і голова Т-ва Петро Лісович, що при цій нагоди виголосили бадьорі промови. Крім них промовляли ще підчас свяченого: м-р Ярослав Шавяк від Орґанізації Українців м. Львова, члени „Волі“ Михайло Кіт, Дамян Фай, Микола Ільчишин, від „Відродження“ м-р Микола Ценко, врешті м-р Богдан Бородайко. Довшу гарну промову виголосив член Т-ва Іван Козіцький, який зложив на руки о. Ст. Василева поклин для Митрополита Андрея від усіх українських дозорців Львова.

Свячене, переплітане промовами і воскресними та стрілецькими піснями, відбулось у щирій родинній атмосфері. Скінчилося многоліттям для всіх присутніх представників-гостей і членів Т-ва та відспіванням національного гимну.

У КЛЕПАРОВІ.

В неділю 7. травня ц. р. відбулося у Клепарові спільне свячене, влаштоване заходом усіх товариств, а саме: Церковного Брацтва, Союзу Українок, читальні „Просвіти“ і кружка „Р. Ш.“. Свято замітне тим, що на нього прибули оба львівські епископи. Точно в означеній 6. год. прибув перший Преосвященний д-р Бучко, годину пізніше прибув Преосв. Будка. Посвячення снідів довершив Преосв. Бучко та виголосив змістову і красноріч[illegible] промову до приявних громадян і гостей у вщерть виповненій і гарно прибраній салі Народнього Дому. Від Матірнього Т-ва „Просвіта“ зложив привіт голова д-р Брик, від Орґанізації Українців міста Львова делеґат м-р Бородайко, від Союзу Українок дел. п. Капустієва, від Т-ва „Відродження“ голова м-р М. Ценко, від „Р. Ш.“ і Пов. Союзу Кружків проф. Гриневецький. Усі привіти делеґатів зробили помітне враження на приявних. Підчас свята співав хор під умілим проводом м-ра Горака. Приємне враження викликала деклямація учениці „Р. Ш.“ Мерко Евгенії, яка з чуттям виголосила вірш Ів. Франка „Перший Великдень на волі“. Радісним проявом є факт, що його підкреслювали у своїх промовах бесідники, що на Клепарові, ще недавно розсвареним, запанувала єдність і згода між громадянами, за винятком ще кількох упертюхів. Замітна у нас діяльність на ґрунті церковнім, що виявляється у приєднюванні вірних та у придбанні для церкви гарної обстанови, як образів, фелонів і т. д. Велику заслугу має тут теперішній завідатель парохії о. д-р Кладочний та запопадлива п. Критова, яка за час двацятькількалітнього побуту на Клепарові виявила незвичайну дбайливість для добра істнуючих установ, у першу чергу церкви.

Кожний українець, кожна українка і кожна українська установа повинні вважати собі за національний обовязок і найбільшу честь належати до всенароднього Т-ва Рідна Школа і мати членську виказку.

ЖЕРТВИ ПАЛЕСТИНСЬКИХ ПОДІЙ ЗА КВІТЕНЬ.

ЄРУСАЛИМ, ПАТ. У квітні згинуло в Палестині 60 осіб, ранено 56. Між убитими є 40 арабів (23 повстанців), 15 жидів та 5 анґлійців.

За той час араби виконали 60 нападів на 39 жидівських осель, араби перевели ревізії в 110-ох селах, конфіскуючи 212 крісів, 40 револьверів, 43 гранати й бомби та 11.630 набоїв.

Чому японці збомбардували консулярну дільницю Чунчіну.

Агенція Домеї повідомляє з Токія, що представник міністерства маринарки заявив журналістам, що китайці уставили поверх 50 протилетунських гармат недалеко консулярної дільниці Чунчіну, які сильно обстрілювали японські літаки підчас останнього налету. Японські летуни приневолили ті гармати до мовчанки. Відповідальність за втрати в консулярній дільниці Чунчіну спадає виключно на китайську владу Ку о-мінтану.

ЯПОНЦІ ЗАЙНЯЛИ ТУНЧАН.

Японські війська обсадили місто Тунчан у центрі острову Гайнан, яке є важною стратегічною точкою.

Треті роковини італійської імперії.

КОРОТКА ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ.

РИМ, 9. 5. ПАТ. Сьогодні святкувала Італія треті роковини заснування імперії та свято армії. В Римі відбулася військова ревія, підчас якої король вручив відзначення родинам легіонерів, поляглих в Еспанії. В королівській льожі сиділи: Мусоліні, ґен. Бравхіч та члени спеціяльних місій альбанської та еспанської. Ревію відкривали альбанські частини. Мусоліні виголосив з бальконy таку коротку промову до мас:

„Сьогодні, в треті роковини заснування імперії і в першому дні свята армії, були ми на памятній військовій параді. Сила нашої зброї без сумніву велика. Та ще сильніше рішення наших сердець. Якби надійшла година, ми це доказали б!"

Подібні ревії відбулися теж по інших містах.

ҐЕН. БРАВХІЧ ВІДВІДУЄ ФАБРИКИ ЗБРОЇ.

РИМ, ПАТ. Сьогодні вечором ґен. Бравхіч відїхав у товаристві віцеміністра війни ґен. Паріяні до Спеції, в якій завтра відвідає тамошні фабрики муніції та зброї.

Премієр Даляд'є виголосить у четвер деклярацію.

ПАРИЖ, ПАТ. В четвер відбудеться в Елісейській палаті засідання французької ради міністрів, присвячене головно закордонним справам. Премієр Даляд'є ознайомить міністрів із змістом деклярації, що він її зложить в четвер із парляментарної трибуни. У тій деклярації він зясує становище Франції до міжнародніх проблєм. Головні напрямні тієї деклярації подано вже пресі 4. ц. м. Премієр Даляд'є підкреслить потребу чуйности та рішучости

Румунія рішена вдержати свою цілість і незалежність.

Промова короля Карла.

БУКАРЕШТ, 9. 5. В Букарешті відбулося сьогодні відслонення памятника першого короля Румунії Карла І. у присутності короля Карла II. Підчас відслонення памятника король виголосив промову, в якій підкреслив, що Румунія в теперішніх границях творить дідицтво, яке слід було б передати майбутнім поколінням без втрат. Румунія мирно настроєна і бажає в мирі перевести діло консолідації, одначе вона рішена **вдержати свою цілість та незалежність.**

Мін. Бонне вибирається до Англії

ЛЬОНДОН, ПАТ. Французький міністер закордонних справ Бонне виїде в пятницю до Англії, щоб там взяти участь у щорічних зборах союзу англійсько-французьких товариств, які відбудуться в Савтгемптоні. З Англії відлетить мін. Бонне негайно до Парижа, щоб там стрінутися з мін. Галіфаксом, який у суботу їде через Париж до Женеви. Галіфакс задержиться в Парижі 4 години і за той час буде в гостині в премієра Даляд'є і мін. Бонне

Німецько-англійська полеміка у справі видалювання німців.

БЕРЛІН. ДНБ повідомляє, що в англійській пресі появилися звідомлення, що німецьких діячів видалювали з Англії за те, що вони надужили гостинности. З німецького боку заявляють, що згадані діячі опікувалися тільки громадянами Райху, що перебувають в Англії та не вмішувалися до внутрішніх справ краю, в якому перебували. Тому, що опіка над німецькими громадянами нічим не нарушує права гостинности, той замін нестійний.

Потрібна публікація.

Іван Герасимович: ЯК ПЕРЕВОДИТИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ. (Практичний порадник з текстом закону і нового виконного розпорядку) Львів, 1939, стор. 48.

Заходами УНДО вийшла під повищим наголовком книжка з нагоди нового міністеріяльного виконного розпорядку, що суттєво змінює дотеперішні приписи. На вступі умотивовано необхідність безупинної боротьби за українською мовою навчання для українських дітей у школах на українських етнографічних областях у Польщі, бо це найважніше природне право кожного батька. Подано перегляд дотеперішніх геройських змагань українських батьків за українською школою, перепони, на які натрапляли ці змагання і містерії з вирішуванням мови навчання. Боротьба — очевидно — незакінчена, її треба продовжувати з незмешеною енергією аж до повної перемоги.

Дальше подані повні тексти закону з 31. VII. 1924 р. і виконного міністеріяльного розпорядку з 25. XI. 1938 р.

З черги йдуть дуже докладні поучення, як переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання, як пильнувати, щоб не датися збаламутити плебісцитом за польською мовою навчання, що робити в часі провірки шкільних деклярацій і вкінці подано про оречення шкільної влади та відклики.

Новиною і найважнішою тепер справою є: використати приписи §. 12 нового виконного міністеріяльного розпорядку з 25. XI. 1938 р. з домаганням, щоб шкільна влада з власної ініціятиви без огляду на 7-літній час заініціювала шкільний плебісцит за зміною неукраїнської мови навчання на українську в усіх випадках, де національні відносини не відповідають теперішнім обставинам, себто де в даній місцевости нема щонайменше 20 польських дітей у шкільному віці. В брошурі ця справа основно вияснена і подані готові зразки відповідних домагань українських батьків до шкільної влади, щоб зарядила шкільний плебісцит.

Брошурки замовляти в УНДО, Львів, Пасаж Гавсмана ч. 6, II. пов., або в книгарні „Рідної Школи", Львів вул. Сикстуська ч. 20.

—o—

РІБЕНТРОП У БЕРХТЕСҐАДЕНІ.

МІНХЕН, 9. 5. Сьогодні передполуднем прибув до Мінхену з Італії німецький міністер закордонних справ фон Рібентроп. З Мінхену відїхав він до Берхтесґаден.

—o—

ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ РЕҐЕНТ ВИЇХАВ ДО РИМУ.

БІЛГОРОД, ПАТ. Югославянський реґент, князь Павло виїхав із дружиною та почотом до Риму з урядовими відвідинами.

—o—

ВИБОРИ ДО РУМУНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Премієр Каліnеску заповів на найближчий час вибори до румунського парляменту (імовірно вибори відбудуться 1. або 2. червня). Засідання парляменту відбудеться вже імовірно 7. червня.

—o—

НІМЕЧЧИНА ВІДКЛИЧЕ СВОГО АМБАСАДОРА З АРҐЕНТИНИ.

ПАРИЖ, ПАТ. Всупереч німецьким запереченням, берлінський кореспондент Аваса подає, що можна сподіватися відкликання німецького амбасадора в Арґентині до Берліна та зірвання дипломатичних взаємин між обома державами.

ТАСС СПРОСТОВУЄ.

Московські радіовисильні подали спростування Тасса, який дементує вістки Райтера що до здогадних ґарантій Совітів для тих держав, що їм ґарантували кордони Англія та Франція. Спростування ТАСС-а повторило у вечірніх комунікатах ДНБ.

Дрібні вісти.

Югославянський реґент кн. Павло, має приїхати, як подають із Берліна, на початку червня до Німеччини з відвідинами.

Демобілізація еспанської армії триватиме від 20-30 травня. За той час здемобілізують 3 річники, а саме 1930, 1931 і 1932. Таким чином до кінця травня здемобілізують 6 річників. Крім того арабські частини відідуть до Марокка безпосередньо по „параді перемоги".

Ґен. Вейґан, який вернувся із весілля іранського наслідника престолу до Парижа і який по дорозі вступав до Анкари й Букарешту, був на авдієнції в мін. Бонне.

Б. прем. Блюм перебуває в Льондоні, де він є гостем Вінстона Черчіля. Блюм відбув розмови з провідниками лейбуристів.

Льорд Галіфакс буде репрезентувати Велику Британію на сесії Ліґи Націй. В дорозі до Женеви він задержиться кілька годин у Парижі, щоб відбути розмови з французькими міністрами.

Закон про військову службу в Англії ввійде згідно зі заявою Чемберлена, в життя ще перед Зеленими святами.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! — Вчіть неписьменних!

НОВИЙ РЕКТОР ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ.

У Львові відбувся вибір нового ректора політехніки на рік 1939/40 і 1940/41. Одноголосно вибрано проф. Едварда Сухарду, одначе він не прийняв вибору. Тому переведено новий вибір, в якому одноголосно вибрано ректором проф. Верещинського Антона.

З природи і життя.

Нові користи зі скла.

При виробах ріжних ужиткових предметів дуже мало вживали досі скла. Тепер значно поширилося число скляних виробів. Ось напр. дуже часто тепер виробляють зі скла рури у хемічних фабриках, броварах, прути зі скла на всякі вішала, клямки, тягарці до сітей у риболовстві. Зі спеціяльного скла дуже відпорного на впливи хемічні і тепло роблять теж кухонну посудину, врешті штучну вовну, т. зв. отуліну.

В останніх часах виявилося, що скло можна обробляти твердими стопами. Можна його точити, фризувати, гравіерувати і ґвінтувати, як теж лучити металеві частини скляним кітом. Багато предметів можна виконати нагріваючи скло полуменем. Цікавий є спеціяльний винахід з наложеної на скляну руру електричної цівки огріваної електричним струмом. При відповідній температурі розжареної струмом цівки скляну руру можна вигинати в бажані форми. До сполуки скляних рур вживають таких самих способів, як при злучуванні металевих рур.

З цього видно, що скло у багатьох ділянках зачинає випирати дорожчий металь.

—о—

Зі стравоспису африканських карликів.

Відомо, що деякі мешканці Африки стоять на найнижчому ступні культури: вони ані не працюють на ріллі, ані не варять своїх страв, ані не випасають худоби, тільки живуть з того, що знаходять у сирому вигляді в природі. Найменше знають дослідники про умови життя т. зв. пігмеїв — карликів, що ведуть життя приблизно таке як деякі породи малп. Можна б думати, що і те, що вони їдять — дуже просте, що страв у них небагато. Тимчасом нові досліди ствердили, що крім овочів і рослин, крім мяса хижаків, вони винаходять ще і спеціяльні страви. До таких лакоминок належить мясо слона. Вони відкрили це здається тому, що один убитий слон, може прогодувати дуже довго сотні карликів. Хобот слона належить до того роду мяса, з якого вони виробляють спеціяльну зупу, що мусить варитися 24 години. Пігмеї їдять радо теж усякі комахи, а лакоминкою вважають гусільниці, сарану їдять вони сиру, відкидаючи тільки ніжки і крила. Замість муки і хліба вживають вони, як багато інших американських народів бананів, які варять, або смажать. Навіть на европейський смак — ці банани знамениті. Особливе місце між стравами пігмеїв займають терміти — усякі роди муравлів. Їх їдять самих, а також їх личинки, які теж і варять. Це одна з найбільших лакоминок пігмеїв і вони вибираються на лови проти них з більшою охотою ніж на слонів. На маляйських островах, деякі племена мають теж такий самий смак. Не всім відомо, що терміти багато більше небезпечні для людства, ніж найбільші хижаки. Коли вони сунуть у міліярдах на людські домівки, то часто не залишають з них ні сліду, зїдаючи все разом з будівельним матеріялом. Оборона перед термітами це часто боротьба за істнування. Деякі вчені віщують нам день, коли зріст термітів приневолить і культурні народи призадуматися над успішною обороною проти тих ненажер, які перевищають своїм апетитом усі інші тварини.

Санаторія зі штучним кліматом.

У Штутґарті у місцевому шпиталі вибудували новий відділ для лікування недуг шиї, носа і вуха. Там застосували т. зв. кліматичну методу. Вона полягає на тому, що ріжні салі мають ріжну температуру, відповідну до недуги. Відомо, що люди, які нездужають на горло є незвичайно вразливі на порох. Інші відчувають велику полекшу при вогкім повітрі, ще інші вражливі на т. зв. тяжку атмосферу головно, коли підчас операції серце їх повинно бути дуже сильне. Всі ці ріжниці можна застосувати в поодиноких випадках тільки при помочі штучного повітря.

Найдорожчий щур у світі.

Ріжні роди футер підлягають моді, а разом з тим зростають і падають у своїх цінах. Одна із найдорожчих нині це шіншіля, тому що цих тварин є у світі не більше як 2.000 і всякими способами стараються утримати їх при життї. Від 20-ти років не вільно їх ні вбивати ні ловити. Один анґлійський фармер Робертс, спровадив пару шіншіль з Південної Америки до Анґлії і вперше вигодував молоді у неволі. Кожна з тих тваринок варта більше ніж важить золото. Футро, на яке треба 120 шкірок коштує приблизно пів міліона золотих. Робертс сподівається, що він зможе годувати шіншілі систематично у неволі.

Лікарі морських піратів.

Недавно появилася цікава книжка одного анґлійського лікаря, присвячена історії піратів, — морських розбишак, що ще кількасот років тому наводили жах на далеких морях. Кожний розбишацький корабель мав свого лікаря, який як винагороду діставав добру частину добичі. Звичайно ті лікарі це були неспокійні авантурничі духи, які шукали пригод замість спокійно виконувати своє лікарське звання.

Одним з найвизначніших лікарів-піратів був Тома Довер, що жив від 1660—1742 р. По 20 роках лікарської практики в місті Брістолю в Анґлії кинув її з незнаних причин і з кількома завдіяками зорґанізував піратську шайку, що бушувала по полудневих, теплих морях на двох кораблях. Довер був там другим капітаном. Під його рукою було кілька хірурґів. Щойно коли на однім з його двох кораблів вибухла чума, він сам вернувся до своєї професії. Розбишацькій шайці д-ра Довера велося дуже добре; вона назбирала коло 170.000 фунтів шт. По довгих пригодах Довер вернувся до Анґлії, осів у Льондоні і занявся наново лікарською практикою. Його імя вславилося винаходом порошку проти кашлю, який ще нині знають усі лікарі і аптикарі під назвою „порошок Довера", — не знаючи при цьому, що це винахід колишнього спільника піратів.

Самохід Леонарда да Вінчі.

Італійські інжинери збудували самохід на основі плянів ґеніяльного Леонарда да Вінчі, що займався справою самоходів ще в тому часі, коли нікому про те не снилося. Самохід виконаний докладно на основі ориґінальних плянів да Вінчі буде в руху підчас цьогорічної автомобільної вистави в Мілянo. На одній з недавних технічних вистав можна було оглядати запальничку, виконану також на основі пляну Леонарда да Вінчі.

Ріжниця температури для мужчин і жінок.

Відомий німецький гіґієніст д-р Ернест Фрідберґер зробив цікавий дослід: він поклав термометри та інші прилади до міряння вогкої температури, спеціяльно ним придумані, до білизни та одягу мужчин та жінок. Виявилося, що температура при шкірі жінки є на 10 ступнів нижча, ніж температура у мужчин, а ріжниця між їх вогкістю є у відношенні 1:2 або 1:3. Пересічний сучасний мужчина живе у більшости свого життя, без огляду на літо чи зиму у тропікальній атмосфері, тільки його руки і лице відчувають середовище трохи лагіднішої температури. Пересічна жінка відчуває довкола себе завдяки температурі шкури, холодне сухе повітря, подібне до альпейського. Тепер зрозумілі розбіжности настроїв і поглядів у обох полів щодо того: чи холодно чи тепло?

Оборона перед холодом

Коли виходите з гарячого помешкання надвір, де холодно, зробіть глибокий віддих носом і стримайте свій віддих. Таким робом кров доплиле до поверхні вашого тіла та охоронить вас від прикрого першого холоду. Надворі треба тримати закриті уста і не говорити так довго, поки тіло не пристосується до наглої зміни температури.

Один американський медичний журнал радить людям занадто вражливим на зимовий холод робити таку пробу: вкладати руку до води температурою 50 ступнів Фаренгайта і тримати її 1 або 2 хвилини. Цю пробу повторяти приблизно місяць.

Вітаміна „Ц" у квасному молоці.

Недавно переведено нові досліди над кількістю вітамін Ц (аскорбінової кислоти) в молоці та над їх змінами під впливом ріжних фізичних і біольоґічних елементів. Паллядіна та Аношкіна ствердили, що пересічно в одній літрі молока знаходиться 16,5 мґ вітаміни Ц, а ця кількість хитається між 9,2 і 28,4 мґ. Пори року не мають значнішого впливу на ці хитання. До найцікавіших дослідів дійшли при дослідах над обсягом вітамін у квасному молоці. Виявилося, що підчас молочної ферментації дуже часто помітний кількостевий зріст цієї вітаміни і то навіть тоді, коли молоко перед заквашенням було переварене. Згадану прикмету синтези аскорбінової кислоти мають всі бактерії молочного кисення, зокрема такі як стрептококус лактіс, креморіс і цітроворус. Вітаміни переходять з бактерій до молока а нагромаджується їх найбільше в 2 і 3 дні після заквашення. Переведені біольоґічні досліди зі заквашуванням молока на хворих морських свинках виказали, що це молоко ділало як протишкорбутовий засіб.

НОВИНКИ

11 ТРАВЕНЬ

ЧЕТВЕР

Ст. ст. 28. квітня 1939.
Максима і Ясона, Кирила.
Лат. Мамерта.
Сонце: схід — 8.44, захід — 18.57.
Місяць: схід — 0.48, захід — 11.22.
Остання чверть в год. 9.40.

Завтра: 12. травня. Пятниця.
Лат. Панкратія.
Ст. ст. 29. квітня 1939.
Милетова, 9 мучеників.
Сонце: схід — 3.48, захід — 18.58.
Місяць: схід — 1.13, захід — 12.24.

—o—

— **Лиси,** пелеринки, боа, готові і на замовлення поручає Юліян Глушевський Львів, пл. Капітульна 3 І. п. тел. 254-46. Нові журнали мод на 1940 р. До кінця травня дешеві перерібки.

— **Для укр. громадянства** єдиний укр. кооп. ресторан „Гастрономія“ у Львові при вул. Костюшка ч. 3. поручає здоровий та смачний харч і напитки. Окрема кімната на товариські сходини. 904 —2

— **На ширших сходинах Молодої Громади** 11. травня (четвер) ц. р. год. 19.30 п. **д-р Е. Ю. Пеленський** виголосить реферат: **„Найновіші літературні появи“.** Вступ для членів Товариства і учасників клюбу.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів в пятницю 12. травня в год. 7. вечір у власній домівці. На сходинах реферат дир. д-ра Т. Е. Бурачинського п. н. „Підстави і вигляди хірургії“.

— **Україніка.** Інформаційні статті про українські справи принесли в останньому часі „Швебішер Меркур“ з 27. IV., „Оснабрікер Тагесблят“ з 28. IV., „Солінгер Тагесблят“ з 25. IV. й ін. „Линдбергер Генеральанцайгер“ і „Везерміндер Ноєсте Нахріхтен“ з 26. IV. принесли мапу українських земель. — „Послѣднія Новости“ з 1. ц. м. принесли І. частину фейлетону Н. Вакара п. н. „Кінець Карпатської України“, написаного розмірно обєктивно.

— **Хто виграв?** В нинішнім тягненні Державної Кляcової Льотерії впали такі вигри: 75.000 зол. на ч. 29514; 25.000 зол. на ч. 153794 163667; 10.000 зол. на ч. 84328 120213 121307 131057 140764 146362; 5.000 зол. на ч. 78664 147456; 2.500 зол. на ч. 50742 71736 90346 95510 111174 130984 140786 155389 155485; 2.000 зол. на ч. 3041 10784 19352 41053 47826 58615 64626 98358 98453 113900 125187 135581 158136; 1.000 зол. на ч. 2759 2794 3033 12018 15977 17571 18296 19964 24789 27086 31268 44259 45148 48527 49152 49710 50181 52293 54016 545516 58749 64738 64932 67246 67715 68172 71985 72872 73575 79445 87345 87873 96734 92019 94101 103491 111214 116370 119884 123972 129705 130833 143599 143728 145000 147168 156366 163076 163861.

— **Вийшли на волю з арештів у Львові** дня 4. ц. м. по семитижневім побуті такі особи: Радзивил Оксана, Боцюрків Марія студ. фармації, Анна Ковалюк студ. II. року прав, Дзівак Валентина студ. II. р. фільософії, Мірчук Петро студ. II. р. прав, Лада Богдан студ. техніки.

— **Арештували злодіїв за крадіж у церкві св. Пятниць.** Львівська поліція арештувала Казимира Шелігу і Тадея Кафталу відомих львівських злодіїв, які обікрали церкву св. Пятниць при вул. Жовківській і збещестили її. Поліція знайшла в цих злодіїв килими, що їх вони забрали з церкви св. Пятниць.

— **Ректором львівського університету** на найближчі два роки вибрав сенат у вівторок 9. ц. м. дотеперішнього ректора проф. Е. Булянду. Проф. Булянда є керманичем відділу клясичної археольогії на гуманістичнім виділі.

— **Поляки приступають до будови великої молочарні у Львові.** На днях — пише „Слово Народове“ — почалися у Львові наради представників м. Львова, міністерства хліборобства, Звйонзку Спулдзєльні Рольнічих і Заробково-Господарчих, Державного Рільного Банку, Малопольського Звйонзку Млечарського з представниками малої хліборобської власности у справі реорґанізації міської „млєчарні“ у Львові. На нараді рішено розбудувати коштом міліона золотих міську „млєчарню звйонзкову“ згідно з потребами міста та інтересами „малопольскєго рольніцтва“. Новий будинок для цієї „млєчарні“ збудують на перехрестю вулиць Перацького і Святохресної. Новозбудована „млєчарня“ буде переробляти 30.000 літрів молока з тим, що зможе збільшити свою продукцію до 60.000 л. молока. Уладження цієї нової „млєчарні“ буде наскрізь модерне.

— **Воєвода на люстрації камениць у Львові.** Воєвода Білик з городським старостою Клімовецьким перевели в понеділок 8. ц. м. люстрацію кільканацьох камениць у Львові. Воєвода оглянув помешкання деяких льокаторів і ствердив великі недомагання, що їх власники камениць не хотять направити. Тому деяких власників влада покарала гривнами. Під впливом першої інспекції воєводи багато власників камениць приступило негайно до ремонту своїх помешкань. Польська преса пише, що воєвода буде далі переводити люстрацію камениць.

— **За побиття вязня.** Перед окружним судом у Львові станув поліціянт Р. Бавмберґ, якого прокуратор притягнув до відповідальности за побиття вязня Івана Космича, арештованого за крадіж. Акт обвинувачення каже, що підсудний штовхав вязня і копав, бив його в арешті кайданками по руках, а ґумовою палицею по плечах і ногах, щоб ось так приневолити його признатися до вини. В побитого стверджено рану над оком, синяки на плечах та пухлину на плечах. Підс. Бавмберґ не признається до вини, але свідки його обтяжують і підтверджують акт обвинувачення.

— **Кількадесять хат згоріло від грому.** Над Познанщиною лютувала велика буря з громами. Підчас бурі грім ударив у хату одного селянина в Боруї Старій. Вогонь перекинувся на сусідні будинки і знищив кількадесять з них.

— **Львівська хроніка.** Музикант Ізидор Ізраель повідомив поліцію, що в каварні „Ґонґ“ вкрали йому гармонію вартости 600 зол. — При вул. Задвірянській наколесник В. Прошович наїхав на автодорожку Р. Мелецького. — Катерина Дарчук повідомила поліцію, що її 12-літній син Богдан вийшов ще 5. ц. м. з дому до школи і дотепер не вернувся до хати.

— **Пожежа млина і тартаку в Нижанковичах.** На днях вибухла велика пожежа в тартаку Х. Айснера в Нижанковичах к. Перемишля і сусіднім млині С. Мілера. Рятункову акцію вела пожежна сторожа з Перемишля. Матеріяльні втрати сягають до 200.000 зол.

— **Цікавий процес у Перемишлі.** Перед окружним судом у Перемишлі почався минулого понеділка 8. ц. м. процес проти Ісаака Ребгуна та 11-ох товаришів за обманство на шкоду Центральної Ремісничої Каси у Львові. Між підсудними є двох адвокатів, один лікар і 9-ох купців. Обширний на 60 сторінок акт обвинувачення торкається зловживань, що їх допустилися підсудні на шкоду згаданої Ц. Р. Каси. Акт обвинувачення підтримує прок. Косінський зі Львова, бо процес мав відбутися у Львові. Одначе апеляційний суд у Львові делеґував перемиський суд тому, що в Перемишлі мешкає більшість свідків і підсудних. Процес потриває коло 10 днів.

— **Припинили діяльність німецького театру.** Староство в Бидгощі припинило діяльність німецького театру, що приміщувався в Німецькому Домі в Бидґощі.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Субота, 11. травня 1889.

ДРАМАТИЧНЕ ТОВАРИСТВО У ЧЕРНІВЦЯХ.

Збори Драматичного Товариства у Чернівцях відбулися 16-го квітня у „Народнім Домі“ під проводом о. Ізидора Воробкевича. Після звіту секретаря і касієра вибрано новий виділ, до якого увійшли: о. Із. Воробкевич, голова, надучитель Омелян Попович, заступник голови, д-р Ст. Смаль-Стоцький, артистичний директор, комісар Ів. Тимінський, касієр, авскультант Ганкевич, господар і виділові судя Вол. Михальський, авскультант Семен Видинівський та академик Ант. Винницький.

ПРОЦЕС СОЦІЯЛІСТІВ

почався в Бріселі 6-го травня. Обвинувачених є 23 особи, між ними два провідники бельґійських робітників Дефіссо і Куре. Вони обвинувачені як головні ініціятори зборів робітників у Мон і потім великого страйку. Оборонці обвинувачених твердять, що мають незбиті докази, що деякі міністри особисто змовлялися з аґентами-провокаторами і давали їм інструкції. Дефіссо і Куре заперечують, немов вони підбурювали робітників.

ЖИДИ І ПРОДАЖ НА РАТИ.

В австрійському парляменті пос. Тірк заявив, що хоч цим разом він не поставить внеску про виятковий закон для жидів — хоча жиди раз-у-раз вносять петиції і жалоби на антисемітів, — але все-ж не помине жидів, бо жиди займаються продажею на рати. Жиди-аґенти допускаються маси шахрайств, розносячи ріжні підлі товари між темних селян і міщан. А суди підтримують те підле жидівське ремесло, рішаючи позви таких аґентів на їх користь. Одним-одна жидівська фірма на Леопольдштадт у Відні внесла до повіт. суду 30.000 позвів. Продаж на рати повинен бути зовсім заборонений або бодай дуже обмежений.

— **Весняні квіти** фотоґрафуйте на колірових фільмах „Аґфа-Кольор-Ной“. — Дістанете в українській фотокрамниці Е-КОМІ, Львів, Сикстуська ч. 29, тел. 203-30. :—2

— **Від чого залежить пол дитини?** На конґресі ґінекольоґів у Філядельфії професор д-р Петерсен виступив зі сензаційним рефератом, в якім доказував, що пол немовляти залежить від погоди, яка була у хвилині, коли жінку запліднено. В горячі дні запліднення приводить жінка дівчат, жінка запліднена в зимні дні чи ночі приводить на світ хлопців. Д-р Петерсен доказував статистикою, що температура дійсно має вплив на те, чи прийде на світ хлопчик чи дівчинка.

— **Засудили капітана німецького корабля за зневагу польського народу.** Окружний суд у Ґдині засудив капітана німецького корабля „Нордлянд“ Фріца Меціера за зневагу польського народу і держави. Фріц Мецлер по приїзді корабля до Ґдині 23. квітня ц. р. зайшов до одного з ресторанів, де підчас авантури зневажив польський нарід, державу та уряд.

— **Вибух міни від грому.** На дорозі між Люґано та озером Комо недалеко італійського кордону у Швайцарії грім спричинив вибух військової міни. Від вибуху міни згинув один член швайцарської сторожі і подорожній з авта, що переїздило саме туди.

— **Продукція синтетичного кавчука.** В Німеччині почали на велику мірку продукувати синтетичну ґуму т. зв. „буну“. В недавно відкритій фабриці гуми у Шкопав працює тепер понад 4.000 робітників. Згідно з офіційними даними фабрика заспокоює поважну частину запотребування на ґуму в Німеччині, що сягає понад 100.000 тон річно.

— **Новий тип англійських літаків.** Летунський кореспондент „Сандей Таймсу“ пише, що майже всі англійські мисливські ескадри мають найновіші типи літаків. Багато ескадр має до своєї розпорядимости наймодерніший тип літака „Спітфай“, що осягає найбільшу швидкість 580 км. на годину. Інші ескадри складаються з літаків типу „Гокер-Гарікен“ (ґураґанних соколів), що летять зі швидкістю 540 км. на годину. Таким чином англійське летунство мисливське має літаки, що летять 130—170 км. на годину швидше від найшвидших бомбовозів. Мисливські англійські літаки виявили свою

справність з бомбовозами підчас спеціяльних летунських маневрів, що відбулися минулого тижня, підчас яких мисливські літаки примусили бомбовози до відступу.

— Безнадійно хорий міліонер їде до Люрд. Французький щоденник „Парі Суар“ повідомляє з Нюйорку, що безнадійно недужий американський міліонер Фред Снайт, людина „зі сталевими легенями“, приїде в найближчому часі до Франції до відомої чудотворної місцевости Люрд. Снайт відїде в найближчому часі на кораблі „Норманді“ з Нюйорку. З ним їдуть до Люрд його батьки, лікар, 8 доглядачок, 2 електротехніків і 2 слуги. Недужий Ф. Снайт має тепер 27 років. Підчас своєї подорожі по Китаю Снайт занедужав на важку недугу „менінґітіс“ (параліж). Від того часу приміщено його в сталевім панцирі, що вдержує його при життї до нині. Його батько сконстрував недавно синові спеціяльний самохід, в якому Снайт подорожує у сталевім апараті по Злучених Державах. Незважаючи на свою недугу Снайт їздить на перегони і приймає гостей.

— Страшна катастрофа літака трапилася у місті Ґваякіль в Еквадорі, де впав на місто військовий літак з невідомих причин підчас показових летів. Від вибуху збірника з бензиною згинув летун і 20 осіб, а кількадесять осіб було ранених. Крім того почало горіти кілька бльоків дерев'яних домів. Рятункова акція була дуже важка тому, що не було води. Матеріяльні втрати сягають понад 200.000 долярів. — Недалеко місцевости Горлей в Анґлії зударилися два літаки. Два летуни і пасажир згинули в огні.

— Вибух 16 мін від грому. З кільометри від італійського кордону ударив грім недалеко тунелю у Швайцарії. Від грому вибухло 16 мін, що їх заложили з оборонною метою. Вибух засипав тунель на просторі 180 метрів.

— Землетрус в Азії. В понеділок 8. ц. м. сейсмографи обсерваторії в Сієні в Італії занотували між год. 2.52 і 4.31 сильний землетрус. Осередок землетрусу віддалений 3.100 м. Також обсерваторія у Фльоренції зареєструвала сильний землетрус. Здогадуються, що землетрус навістив Іран.

— Новий стоп сталі. Сталева гута „Електросталь“ в Ноґінську в СССР. устійнила по довших дослідах новий сталевий стоп. Він відзначається невиразною дотепер твердістю і відпорністю. Тому його будуть вживати залюбки при продукції машин, зокрема у зброєневім промислі.

— Завалився тунель. У звязку з електрифікацією залізничого шляху Рим—Анкона завалився під Нерві тунель і присипав 10 робітників. Підчас негайної рятункової акції витягнули одного вбитого робітника, трьох важко ранених. Залізничий рух на цьому шляху перервано на три дні.

— Фабрика целюльози вилетіла в повітря. В одній з фабрик целюльози в Токіо трапилася в понеділок 8. ц. м. велика катастрофа, підчас якої згинуло 18 робітників, понад 200 було ранених. Крім того пожежа знищила 9 великих фабричних будинків і кільканацять мешкальних домів. По довшій рятунковій акції, в якій взяли участь всі відділи пожежної сторожі з Токіо і полк саперів вдалося пожежу зльокалізувати.

—o—

З концертової салі.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ З НАГОДИ 10-ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ ФІЛІЇ ВИЩОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМ. М. ЛИСЕНКА В ТЕРНОПОЛІ.

Тернопіль святкував у неділю 7. ц. м. 10-ліття заснування філії Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка святочним концертом. Концерт, хоч у скромних рямцях домашнього свята, в салі „Української Бесіди“, що є також домівкою Інституту, зробив на всіх прекрасне враження і симпатичною формою і мистецьким музичним змістом програми.

На вступі концерту смичкова орхестра елевів Інституту в числі коло 30 людей під орудою проф. Ю. Криха виконала прецизно і зі смаком серенаду Моцарта в трьох частинах. Відтак організатор тернопільського музичного життя, б. голова Т-ва п. О. Сіяк, у ясному і річевому вступному слові подав короткий розвій Товариства й Інституту та зясував вагу плекання музичної культури для української нації.

Із сольових музичних точок слід у першу чергу відмітити високомистецький виступ професорів Інституту: Ю. Криха, який блискуче виконав низку скрипкових мініятур українських і чужих авторів та сольоспів проф. д-р С. Коренець-Стахевичевої, яка в циклі сольоспівів українських композиторів нагадала своє вокально-драматичне мистецтво з найкращої сторони.

Милою сензацією концерту треба назвати виконання — зовсім пристойне — концерту д-моль Баха двома старшими елевами Інституту: Л. Бриковичівною і З. Фармігою до спілки із теперішнім головою філії Т-ва, фанатичним любителем музики, п. О. Марковим, як скрипаком.

У святочному концерті взяли участь також два хори „Тернопільського Бояна“: мужеський під орудою п. В. Менцінського та мішаний під орудою п. В. Березовського, які відспівали Вахнянина „Живем“ та Лисенка „Туман хвилями лягає“. Оба хори, зокрема мужеський, визначаються гарним звуком та чистою інтонацією голосів, як також значним зіспіванням, хоча ритміка та аґоґіка хорів усе ще лишає дещо до бажання та виявляє деякі манери, з якими слід би зірвати.

Загалом свято зробило на присутніх глибоке враження та було явним доказом, як сильно зросли наші культурні сили за короткий час 10-ліття. С. Л.

Листування Адміністрації.

Вп. Олена Волощукова, Братислава; інж. Білинський, Жиліна, Д-р Малик, Братислава. У справі пересилки передплати ми звернулися до філії Леґіобанку в Братиславі і у свій час ми повідомимо наших передплатників як можна буде передплату переслати.

✝ Посмертні згадки.

НАТАЛКА ПЛАКИДА,

організаторка при Союзі Кооператив у Бучачі, померла по короткій і тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни, дня 7. травня ц. р. Похорон відбудеться в середу 10. травня в Бірках Великих коло Тернополя в год. 9. рано. Вічна Їй Память!

996

Спорт.

АКТОРИ НА СТАРТІ.

СОКАЛЬ. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. КОТЛЯРЕВСЬКОГО — У. С. Т. „СОКІЛ“ (Сокаль) 6:2 (4:2).

В суботу 6. травня відбулися в Сокалі змагання копаного мяча між спортовою дружиною театру і місцевим „Соколом“, скріпленим грачами місцевого У. С. Т. „Пролом“. Симпатичну акторську дружину привітав від сокальського громадянства д-р Б. Чайковський, зазначуючи, що це перші змагання двох українських спортових дружин на сокальській землі. Гарні соколянки вручили артистам-змагунам китиці квітів.

Гра велася ввесь час при сильній перевазі краще технічно і кондиційно акторської дружини. Зокрема швидкі та плавні акції театрального нападу викликували захоплення численної публики не тільки української, але й чужої. Блестів, як звичайно, чільник нападу Малецький, що стріляв три ґолі підряд. Дуже добрий Сліпенький, Сухар працьовитий та продуктивний. Обидва крайники теж вдоволили. Климовський на середині помочі був одним з найкращих змагунів на грищі. Карпяк добрий, у Левицького сліднi великі поступи. Оборона непевна. На окремі похвали заслуговує воротар Кіт, що не мав багато роботи, але декілька ситуацій вияснив у прекрасному стилі. В „Соколі“ найкращі Сисак, Лонкевич та Свидницький. Ґолі для театру стріляли Малецький (3), Сліпенький (2) і Сухар (1). Для „Сокола“ Зваднк та один самобійчий. Суддя П. Пазуняк енергійний, рішучий, у великій мірі причинився до доброго рівня змагань, які були вимовною пропаґандою українського спорту в Сокальщині.

ВІДПЛАТНІ ЗМАГАННЯ. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. КОТЛЯРЕВСЬКОГО — У. С. Т. „СОКІЛ (Сокаль) 3:2 (2:2).

Чергового дня, в неділю, 7. ц.м., виставив „Сокіл“ дружину зложену в більшости із своїх надійних юніорів, з якими змучені суботніми змаганнями актори (до того ослаблені браком контузіонованого Карпяка) мусіли добре напрацюватися, щоб осягнути перемогу. Ґолі для театру стріляли: Сліпенький (2) і Малецький (1). Для „Сокола“ Білик (1) і Кохалевич (1). Суддя П. Пазуняк дуже добрий.

Листування Редакції.

Хв. Комітет допомоги українським еміґрантам у Братиславі: Відозви помістити, на жаль, не можемо з незалежних від нас причин. Газету висилаємо.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ТЕАТРИ.

Великий театр.

Середа 10. 5. год. 8. „Оборона Ксантипи“.

Четвер 12. 5. год. 8. „Оборона Ксантипи“.

Пятниця 12. 5. вистави нема.

Субота 13. 5. год. 8. „Субретка“ — прем.

Театр Розмаїтостей.

Четвер 11. 5. год. 8. Вечір Гумору Л. Варвіча.

Пятниця 12. 5. і субота 13. 5. вистави нема.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДРОГОБИЧ:

10. V. За молдавський престіл

ТУСТАНОВИЧІ:

11. V. Дай серцю волю

12. V. Пісня Бескиду.

13. V. Гетьман Полуботок

14. V. Весільник.

15. V. За молдавський престіл

Український Театр ім. Котляревського

РАДЕХІВ:

10. 5. Шаріка.

11. 5. Найвірніший чоловік.

КІНА.

АМПІР: „Юрба шаліє“ (Роберт Тайльор).

АПОЛЬО: „Шарлятан“ (Борис Карлов).

АТЛЯНТИК: „Невидна суперниця“.

БАЙКА: „Палкі серця“.

ВАЛТИК: „Остров засуджених“, „Блакитна залога“.

ВАНДА: „Ікс 27“ і „Парижанка“.

ҐРАЖИНА: „Вівчарик“.

ЕВРОПА: „Панна Ева“.

КАСІНО: „Коханий“ в гол. ролі Чарльз Боєр і Ірина Дан.

КОПЕРНИК: „Панни на відданні“ (Діна Дарбін) і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Веселий чура“, „Життєві переживання прокуратора“.

МЕТРО: „З любови: недостотні...“, „Замок таємниць“.

МІРАЖ: „Люди за мрякою“.

МУЗА: „Бравура“.

ПАЛЯС: „Волоцюги“ (Шепко й Тонько).

ПАКС: „Дон Кіхот“ (Шаляпін)

ПАТРІЯ: „Пан без мешкання“.

РАЙ: „Границя“.

РІЯЛЬТО: „Циганка“.

РОКСІ: „Тінь Шангаю“ та додатки.

СВІТ: „Жінки над пропастю“ і „Малий морик“.

СВЯТОВИД: „Рік 1914“, „Веселка“ Діснея.

СТИЛЕВЕ: „Вкрадене життя“ та ревія.

ТОН: „Чортівська ескадра“, „Секретарка її чоловіка“.

УТІХА: „Щаслива 13-ка“ та ревія.

ХИМЕРА: „Студент із Праги“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Серед індіян Південної Америки“

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

СЕРЕДА, 10. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл. 8.10 „Велика пригода малого трампа“ оповідання для дітей, пісеньки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „На Вавелі“ авд. для старших дітей, 11.22 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 З камер. музики, пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: Наш концерт, орх., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Про спеціяльні школи 16.35 Віденські відгомони у вик. орх., 17.00 Військ. відчит, 17.15 Концерт солістів: спів, скрипка, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь при мікрофоні: Привітання травня, орх., 18.30 Відгомони могутности та слави, 18.40 Розр. концерт; у перерві в год. 19.10 „Вуйко купує авто“ говірка повість, 20.00 Для села: Фасоля та її значіння, Кооперативна хвилина, 20.15 Нар. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.06 Шопенівський концерт, 21.30 „Мережка“ авд., 22.00 Львівські спортові вістки, 22.05 Танкова музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЧЕТВЕР, 11. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна муз. з пл., Ранішні вістки, 11.00 „Шопенів концерт у Парижі“ муз. поранок для вселюдн. шкіл, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бандів, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та радя: Шукаю літнища, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Сільські кооперативи у боротьбі за кращу будуччину села, гутірка для лінеальної молоді, 16.40 Орх., 17.10 „Голландія у будень“, 17.20 Звичайна вовкова комірка, 17.30 Оперові арії у вик. Евг. Мосаковського, у супр. форт., 18.00 Трансм. зі Стокгольму, Концерт присвячений творчости Г. Альфвена, 18.30 Серед рибалок, літер.-муз. авд.; поезії, пісні, 17.00 Концерт, орх., спів, 20.00 Гутірка для села про маршала Пілсудського, 20.15 Популярний концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програм на завтра, 21.00 Шуберт: Смичковий квартет д-моль 21.40 „Смерть Баторія“ фрагм. із книжки Міклаша Каліка, 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Трансм. з життя, 22.25 Фільм. оглад, 22.35 Фрагм. повісти, переклади, поезії, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт симф. орх., Штомпка, форт.

ПЯТНИЦЯ, 12. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Із Виленщини, словно-муз. авд. у вик. орх. і міш. хору, 8.00 Для шкіл: Роковини, 8.10 Година господині: Життя великих людей, популярна музика з пл., Лицарська рапсодія у вик. рецитаторів і хорів, 9.55 У 4-ті роковини смерти Й. Пілсудського, 11.00 Для шкіл: Як маршал Пілсудський вів Польщу до величі, 11.25 Шопенові твори у виконанні В. Малцужинського, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 15.00 Для молоді, 15.20 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Господарські вістки, 16.20 Концерт солістів: меццосопран, скр., форт., 17.05 Поляки та чужинці про Пілсудського, 17.25 Квартетові мініятури, 18.00 Авд.: Крипта під вежею Срібних Дзвонів, 18.20 Концерт симф. орх., 19.00 Промова ген. Сосновського, 19.15 Концерт, органи, віол., арфа, 19.50 Звуковий репортаж, 20.10 Веч. денник, 20.20 Ост. вербі, 20.40 У годину смерти, 21.00 Я. Козловський: „Реквієм“ у вик. симф. орх., сопран, тенор, меццосопран, баритон, 22.00 Поетична вадиція, 22.25 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

СЕРЕДА, 10. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Танк. мельодії, пісеньки, орх., хор, 21.00 Симф. концерт, БЕРОМІНСТЕР 22.00 Два форт., БУДАПЕШТ 18.25 Спів, 20.40 Концерт, солістів, 22.00 Джез, ВІДЕНЬ 19.00 Нар. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.15 „Його жінка секретарка“ комедія Райхарда, 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Орх., 20.10 Брамсів фестіваль, 21.20 Солісти, форт., спів, 22.20 Квартет ес-дур Дітерсдорфа, КОПЕНГАГЕН 18.00 Гавайські дуети, ЛІЛЬ 20.15 Спів, 20.30 Сценічна музика, дир. Інгельбрехта, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.35 Розр. музика, 21.00 Опереткові мельодії, 22.20 Концерт іт. квартету, ПРАГА 18.00 Пісні, 18.30 Легка музика, 21.10 „До рідного краю“ симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Скрипка, 20.30 Румунська музика, РИМ 17.15 Арфа, 19.35 Розр. музика, 22.30 Орх. концерт, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.45 „Тоска“ оп. Пуччінія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 21.00 „Кармен“ оп. Бізета.

ЧЕТВЕР, 11. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Концерт солістів, 19.15 Смичк. квартет, БУДАПЕШТ 19.25 Спів, 20.50 Орх., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 18.15 Пфіцнерові пісні, **19.50 Українські вістки,** 20.15 Дута орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 19.15 Музика в сумерку, 20.15 Брамсів фестіваль, 22.20 Концерт камер. орхестри, КЕЛЬН 20.30 Штраусові твори, КЕНІГСБЕРГ 20.15 „Веселі куми з Віндсору“ оп. Ніколая, ЛЯГТІ 19.10 Пісні ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.45 „Мадам сан Жан“ оп. Каріля, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 „Вільгельм Тель“ оп. Россінія, ПАРІ ПТТ 19.45 Розр. програма, РАДІО ПАРІ 20.30 Опера, РИМ 18.25 Розр. авд., 21.00 Симф. концерт, 22.10 Розр. музика, СОФІЯ 17.30, 17.45 Легка і популярна музика.

ПЯТНИЦЯ, 12. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00, 20.15 Розр. музика, БЕРОМІНСТЕР 19.00 Популярна музика шв. композиторів, БУДАПЕШТ 19.30 Опера, 22.25 Циг. музика, ВІДЕНЬ 18.00 Весела авд., **19.50 Українські вістки,** 20.15 Вагнерівський концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.30 Форт. твори Бетовена, 19.15 Розр. мельодії, 21.00 Брамсів фестіваль, КЕНІГСБЕРГ 18.50 Пісні та форт. музика, КОПЕНГАГЕН 21.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пуччінія, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.45 Два форт., 19.30 Мюзик-Гол, 20.15 Бетовенівський фестіваль, ПАРІ ПТТ 18.05 Скрипка, 20.30 Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Легка музика, 19.30 „Тайна“ оп. Сметани, РИМ 20.30 Розр. музика, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.35 „Богема“ оп. Пуччінія, ШТРАСБУРГ 21.00 Віденські вальси, ШТУТГАРТ 20.15 „Цирульник із Багдаду“ оп. Корнеліюса.

Подяка.

Виділ Читальні „Просвіти“ у Винниках почувається до милого обовязку зложити оцією дорогою щиру подяку **Хвальній Управі і артистам Театру** ім. **І. Котляревського,** який відограв підчас останнього побуту у Винниках одну пєсу, призначивши весь дохід із неї на будову Народнього Дому у Винниках.

992

Б ржа.

Львів, 9. травня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·50—90·87, Доляри америк. 5·30·00—5·32·50, Доляри канад.—5·26·50—5·29·00. Фльор. год. 283·00—285·32 Франки франц. 14·06—14·12, Франки шв. 118·75—119·70. Фунти англ. 24·83—24·95 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данськ 110·65—111·28, Корони норв. 124·65—125·27 Корони шведські 127·80—128·37, Ліри іт. 17·00—17·60, Марки фінляндські 10·70—11·02 Марки нім. срібні 80·50.

Акції.

Банк Польський 116·00, Цукор 37·00—36·50, Вугіль 36·25—35·00, Лільпоп 88·50—89·00. Моджеїв 19·50—20·00, Островець 79·50—80·00, Стараховичі 54·75—56·00, Жирардів 63·50—63·00, Габербуш 66·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 61·75. 3 інвестиційна 1 ем 00·00, серія 00·00—00·00 2 ем. 81·50 серія 00·00 86·00, 5 конверсійна 66·50 5 колійова 00·00—63·0 , 4 прем. дол. 39·25 4 консолідаційна 65·00—63·50

Тенденція дещо слаба.

ШНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 9. травня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.05
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко вдержана; на яйця знижкова.

Подяка.

Дня 2. травня п. р. подобалось Всевишньому покликати до Себе нашу Найдорожчу Маму і Бабуню **Климентину Шанковську,** вдову по священику в Чанижі.

Прибиті важким горем складаємо цією дорогою нашу гарячу подяку всім тим, що в часі недуги Покійної старалися прийти з поміччю, щоб облегчити її тяжкі терпіння.

В першу чергу дякуємо Всечеснішому Отцю Совітникові Іванові Березянському з Переволочної за уділення недужій Найсвятіших Тайн.

Зокрема дякуємо Всеч. о. Совітникові В. Матвіейкові з Гумниськ, о. Іванові Березинському з Переволочної, о. Юліянові Сеньшинові парохові з Соколівки, о. дек. Евг. Давидовичеві з Ожидова і о. Й. Волницеві з Боложинова за відправу похоронних обрядів над домовиною Покійної.

Щиру подяку складаємо теж Виділові і членам читальні „Просвіти“ в Баймаках за їх труди при переносі тлінних останків з Баймаків на місце спочинку в Чанижі.

О. Іванові Пайкушеві, парохові Чанижа складаємо щиру подяку за дуже дбайливу підготову похоронних обрядів у Чанижі, а ВП. Пані Добродійці Пайкушевій складаємо цією дорогою нашу найщирішу подяку за щиру опіку в своїм домі всіма учасниками похоронів.

Вкінці дякуємо з цілого серця всім нашим приятелям і знайомим за устні та письменні вислови співчуття в нашому тяжкому горі.

Син, доньки, зять і внуки.

990

Подяка.

Невблаганна смерть забрала нам Найдорожчого Мужа, Батька і Дідуся, о. **Льва Юрчинського,** пароха с. Доброміркя. Прибиті тяжким смутком не мали ми змоги особисто подякувати Всім, що за життя Покійного у важкій недузі спішили зі словами розради, а по смерти прийшли віддати Йому останню прислугу і словами співчуття піддержати нас у нашому горі. Нехай Всевишній стократно заплатить усім, які у найважчих хвилинах помогли нам нести зісланий Богом хрест. — Дякуємо п. Юлі Переверзинській, яка в часі слабости Покійного з повною посвятою ділила наше горе, а також п. Слипкам і п. Пропшинам за їх поміч у тих тяжких хвилинах. Дякуємо всім нашим дорогим Парохіянам, котрі в часі слабости і по смерти Покійного виявили нам дуже багато серця і прихильности. Зокрема щиро дякуємо Високопреподобному Духовенству, що не жалувало труду і прибуло, щоб своєю участю звеличати похорони: о. дек. Коцистянському, о. Савчакові, о. Чепелеві, о. Гнатові, о. Тимякові, о. Оришкевичеві, о. Будному, о. Яструбецькому, о. Олійникові, о. Мацелюхові й о. Смикові. Щиро дякуємо за зворушливі глибокі прощальні слова: о. Савчакові за слово при виносі тіла, п. Грицеві Березі, п. Мирославові Олійникові і п. Ількові Заплеві за прощання від усатнов і парохіян, о. Чепелеві за прощальну проповідь у церкві, п. дир. Льву Красноперi за прощання від повітових установ у Збаражі, о. Смикові за слово від сотрудників. Складаємо подяку брацтвам церковним, старшим і молодшим, всім установам і товариствам, які зложили вінці на могилі Покійного. Зокрема дякуємо Вп. П. Докторам п. д-рові Заревичеві і п. д-рові Таращукові за совісну лікарську опіку. Зі щирого серця дякуємо за всі устні й письменні вислови співчуття і памяти. Дякуємо п. Сологубові й о. Оришкевичеві, які, не зважаючи на далеку дорогу, прибули на похорони. Ще раз щиро дякуємо Рідні, Приятелям, Знайомим і Всім, що не жалували труду та прибули так численно, щоб віддати останню прислугу Померлому. Нехай Всевишній стократно нагородить Ваші труди!

Дружина, доньки, зяті і внуки.

Доброміркa, 1. V. 1939 р.

993

ПОДЯКА.

Щиру подяку складаю всім, що приходили мені з моральною та матеріяльною допомогою в часі мого побуту у вязниці у Львові, Варшаві Чорткові та Станиславові. **Катря Зарицька.**

8. V. 1939.

ОПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла“: на „Рідну Школу“ зол. 2.50 д-р Ілько Кічун, Познань; по 1.— зол. на „Р. Школу“ і Інвалідів Л. Туркевич, Морди; **на Інвалідів** зол. 2.— Мих. Ковальчук, Затор.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.